

อิทธิพลของภาวะผู้นำใฝ่บริการและจิตสาธารณะที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมชุมชนบางลำพู กรุงเทพมหานคร

Influences of Servant Leadership and Public Mind on Conserving Cultural Resource through People Participation of Banglumpoo Community, Bangkok Metropolitan

ตฤณนภัสสร พิพัฒน์มงคลฉาย¹ และ พิพัฒน์ นนทนาธรณ์²

Trinnabhuss Pipatmongkolchay¹ and Phiphat Nonthanathorn²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของภาวะผู้นำใฝ่บริการ และจิตสาธารณะที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ของชุมชนบางลำพู กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากร เลือกโดยวิธีการเก็บข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างตามประเภทของประชากร ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้จากแบบประเมินที่มีค่าความเชื่อมั่น ร้อยละ 92.5 จำนวน 400 ราย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำใฝ่บริการ การมีจิตสาธารณะ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางและค่าสัมประสิทธิ์ของอิทธิพลระหว่างปัจจัย ในศึกษาทั้งสามตัวแปร สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำใฝ่บริการ การมีจิตสาธารณะ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ในภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม สามารถเลือกใช้การประเมินเพียงตัวแปรด้านการเยียวยาบาดแผลทางอารมณ์ และการลงมือกระทำหรือร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมแค่เพียง 2 ด้าน ก็สามารถจะทำนายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมได้ถึงร้อยละ 45.8

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำใฝ่บริการ จิตสาธารณะ การมีส่วนร่วม อนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม การวิเคราะห์เส้นทาง

¹ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹Master of Business Administration, Major field: Business Administration, Faculty of Business Administration. Kasetsart University.

²อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²Assistant Professor Department of Management, Faculty of Business Administration. Kasetsart University.

Abstract

The purposes of this research are 1) Study on level of Servant Leadership and Public Mind to Conserving Cultural Resource through People Participation 2) Study on correlation of Servant Leadership and Public Mind to Conserving Cultural Resource through People Participation. 3) Study on effected of Servant Leadership and Public Mind to Conserving Cultural Resource through People Participation. 400 samplings were selected by stratified random sampling. For final analysis processed collected by questionnaire with 92.5 percent confidence level.

The correlation result showed that Servant Leadership and Public Mind had positive relationship with Conserving Cultural Resource through People Participation at high statistic significant. Path Analysis explained about Servant Leadership and Public Mind had Influence to Conserving Cultural Resource through People Participation by direct and indirect effect. Stepwise Regression explained about Servant Leadership and Public Mind had Influence to Conserving Cultural Resource through People Participation. Even so this research found, no need all factors of Servant leadership and Public mind for explained Conserving Cultural Resource through People Participation. Can use only 2 factors for explained the Conserving Cultural Resource through People Participation as Emotional healing and Operating and they can predicted for Conserving Cultural Resource through People Participation 45.8%

Keywords: Servant Leadership, Public Mind, People Participation, Conserving cultural resource, Path Analysis, stepwise regression, correlation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศนั้นประเทศไทยยังต้องเผชิญกับสถานการณ์ภายในประเทศ ทั้งในด้านกฎกติกาใหม่ วิถีชีวิต เศรษฐกิจและการเงิน การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี ทรัพยากรต่างๆ ลดลงตลอดเวลา ประชากรต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในทุกทาง ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐาน การสร้างเขตเศรษฐกิจ เขตท่องเที่ยว สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นต้นเหตุของการรุกรทำลายทรัพยากรที่มีในพื้นที่ ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติ และทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ความเป็นไทย ปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน มีการกล่าวถึงการมีจิตสาธารณะ ว่าเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของคนไทย ซึ่งจะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ให้ความสำคัญต่อชุมชนเข้มแข็ง มีการรวมพลังจากทุกภาคส่วน เห็นได้ว่าปัจจุบันทรัพยากรทางวัฒนธรรมดั้งเดิม ได้ถูก

กลืนหายไปพร้อมกับความเจริญและเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้น ตามการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะจากการเน้นนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวนั้น ชุมชนก็ได้รับผลกระทบโดยตรง ทำให้ชุมชนเก่าแก่

อย่างบางลำพูมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ทั้งสภาพชุมชน ศิลปะและสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงค่านิยมทางวัฒนธรรมของคนในชุมชน มีการเคลื่อนย้ายของแรงงานต่างดาวและนักท่องเที่ยวต่างชาติจากทั่วโลกมาในย่านนี้ตลอดเวลา ศิลปะหัตถกรรมชั้นสูงและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เคยสืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษก็ค่อยๆ สูญหายไป เนื่องมาจากขอบเขตการทำงานของผู้วิจัยเป็นงานด้านชุมชนสัมพันธ์ ที่ต้องมีการทำงานและมีกิจกรรมร่วมกันกับชุมชนบางลำพูในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นงานด้านอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม งานด้านการเมืองและความมั่นคง โดยกลุ่มประชากรที่มีบทบาทที่เห็นได้ชัดในชุมชนคือกลุ่มของผู้นำชุมชน จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำแบบใฝ่บริการและการมีจิตสาธารณะว่ามีผลกับ

การมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนบางลำพู ในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของภาวะผู้นำใฝ่บริการ การมีจิตสาธารณะ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมของชุมชนบางลำพู
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำใฝ่บริการ การมีจิตสาธารณะ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมของชุมชนบางลำพู
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลโดยรวมของภาวะผู้นำใฝ่บริการ การมีจิตสาธารณะ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมของชุมชนบางลำพู

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยวิธีดำเนินการวิจัยนั้นจะทำการเก็บข้อมูล 2 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 ข้อมูลขั้นทุติยภูมิเป็นการศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เป็นองค์ความรู้พื้นฐานทั่วไป และความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรทางวัฒนธรรม ของชุมชนบางลำพู และชั้นที่ 2 เก็บข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสำรวจการสัมภาษณ์ การสังเกต ทำการบันทึกข้อมูลลงในแบบสอบถามทางการวิจัย ตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบถึงลักษณะภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนบางลำพู ระดับของการมีจิตสาธารณะของประชาชนชาวบางลำพู ว่าส่วนประกอบทั้งสองอย่างนี้ส่งผลถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมของประชาชนชุมชนบางลำพูหรือไม่ ควรมีการพัฒนาทางด้านใดบ้าง และเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมในชุมชนเมืองในส่วนอื่นๆ ต่อไป

บททวนวรรณกรรม

Greenleaf (2000) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำใฝ่บริการว่า หมายถึง พฤติกรรมที่มีพื้นฐานมาจากความรู้สึกที่ต้องการดูแลรับใช้ผู้อื่นเป็นอันดับแรก นอกจากนี้ นั้นคือมี จิตสำนึก รอบคอบ ในการนำพาสิ่งที่ดีที่สุดต่อผู้

ปรารถนา ต่อผู้นำ การแสดงออกคือการรับใช้ นำความเจริญมาสู่บุคคลให้สนับสนุนให้บุคคลรู้จักรับใช้ มีสติปัญญา มีอิสระในการทำงาน และเป็นไปได้ที่เขาจะเป็นผู้รับใช้ด้วยตัวเอง Laub (2004) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำใฝ่บริการว่า หมายถึง การเข้าใจและการปฏิบัติโดยยึดความต้องการของผู้อื่นเป็นหลักเหนือประโยชน์ของตนเอง เพิ่มคุณค่า และพัฒนาผู้อื่น สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา แสดงภาวะผู้นำเพื่อความต้องการของผู้อื่น และเพื่อการกระจายอำนาจ และสถานภาพแก่ความต้องการที่มีส่วนร่วมกันของแต่ละบุคคล การจำแนกคุณลักษณะ และองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการของ Irving พบว่า มีงานวิจัยหลายชิ้นต่างยืนยันผลของการวัดภาวะผู้นำในระดับองค์การที่สร้างโดย Laub ที่นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาภาวะผู้นำใฝ่บริการ Spear (1995) และ Barbuto and Wheeler (2002) สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การให้ความช่วยเหลือ หมายถึง ความปรารถนาแบบหยิ่งลึกลับของผู้นำในการใช้ชีวิตที่แตกต่างจากผู้อื่นในเชิงบวก เป็นความสอดคล้องของจิตวิญญาณ และจุดประสงค์ในการดำเนินชีวิตที่ปราศจากความเห็นแก่ตัว เนื่องจากเป้าหมายสูงสุดคือการได้รับใช้ผู้อื่น บุคคลที่มีความเป็นผู้นำสูงจะช่วยเหลือและพร้อมสำหรับความสนใจของผู้อื่นมากกว่าของตนเอง และยินดีจะทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ตาม 2) การเยียวยาทางอารมณ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นและทักษะของผู้นำในการเยียวยาฟื้นฟูจิตวิญญาณจากความลำบากหรือการบาดเจ็บ โดยใช้วิธีการเอาใจเขามาใส่ใจเราและเป็นผู้ฟังที่ดี อำนวยความสะดวกในกระบวนการฟื้นฟู สร้างสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย และส่วนตัวสำหรับผู้อื่นอย่างมืออาชีพ ผู้ตามที่ได้รับการเยียวยาทางอารมณ์เนื่องจากบาดเจ็บจากประสบการณ์ส่วนตัวสามารถเป็นผู้นำได้ 3) การมีภูมิปัญญา หมายถึง การรับรู้สิ่งรอบตัวและนำมาผสมผสานกับผลที่คาดหวังเอาไว้ ผู้นำจะมีความเชี่ยวชาญในสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และความเข้าใจในความหมายของพวกเขา ผู้นำที่มีภูมิปัญญาสูงจะมีลักษณะเป็นผู้สังเกต และสามารถคาดการณ์การทำงานกับสิ่งรอบตัวได้ ภูมิปัญญาเป็นความคิดที่สมบูรณ์แบบและสามารถใช้ได้จริง เกิดจากความรู้และการใช้ประโยชน์ได้สูงสุด 4) การวางแผนในการโน้มน้าว หมายถึง การที่ผู้นำใช้คำพูดที่มีเหตุผลและกรอบทางจิตใจในการ

งูใจ มีทักษะในการวางแผนและแนวคิดที่เป็นไปได้สูง ถ่ายทอดเป็นคำพูดในโอกาสเหล่านั้น มีการสนับสนุนผู้อื่น เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ในอนาคตขององค์กร และชักจูง นำเสนอเหตุผลเพื่อกระตุ้นให้ผู้อื่นได้ลงมือทำในสิ่งนั้น 5) การเป็นเสมือนผู้รับใช้ขององค์กรหมายถึง ผู้นำเตรียมองค์การในการให้สิ่งที่ดีกับสังคมโดยการพัฒนาการจัดโปรแกรม และการประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับจริยธรรมหรือค่านิยม รวมถึงการรับผิดชอบความเป็นอยู่ของชุมชน เพื่อให้กลยุทธ์และการตัดสินใจ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวม และสรุปองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะ โดยใช้แนวคิดของบุญญานนท์ ศรีโท (2554) องค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ 1) ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม บุคคลมีการรับรู้ว่ามีสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และคิดว่าผลกระทบของปัญหามีต่อตนเอง ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ เป็นภาวะที่จำเป็นต้องป้องกันและแก้ปัญหาให้อยู่ในภาวะปกติสุข 2) ด้านความรัก เอื้ออาทร สามัคคี การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีความหลากหลายจึง จำเป็นต้องสร้างขั้นพื้นฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและสามัคคี 3) ด้านการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ สังเคราะห์ถึงสถานการณ์ในสังคม ทั้งการจำแนก สาเหตุ และสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาในสังคม รวมถึงผลกระทบของปัญหาในด้านต่างๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกับผู้อื่นถึงสภาพปัญหาและหาแนวทางการป้องกันและแก้ไข 4) ด้านการลงมือกระทำหรือร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในสังคม เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ โดยการริเริ่มของตนเอง หรือเข้าร่วมในกลุ่มต่างๆ เพื่อช่วยเหลือสังคม โดยการเสียสละทรัพย์ สิ่งของ เวลา แรงกาย การช่วยในการจัดกิจกรรมต่างๆ การช่วยในการเสนอความคิด แนวทางการแก้ไขปัญหา หรือการกระทำอื่นที่จะส่งผลให้เกิดการผลักดันและการเคลื่อนไหวในการพัฒนาสังคมตามความรู้ และความสามารถของตน 5) ด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม ต้องมีการประสานเพื่อดำเนินการตามแนวทางในการช่วยเหลือสังคม โดยการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม เพื่อร่วมมือกับองค์กรของรัฐบาลและเอกชน ในการกระทำเพื่อช่วยเหลือสังคม

ในที่ประชุมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การสหประชาชาติ เมื่อปี ค.ศ. 1975 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นคำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศหรือแม้แต่ในประเทศเดียวกันก็ตาม ดังนั้น การนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีลักษณะจำกัดเฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหนึ่งๆ เท่านั้น อย่างไรก็ตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้ขยายความการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุมประเด็นดังนี้ (กรมอนามัย, 2550) Cohen and Uphoff (1980 อ้างใน พิพัฒน์ นนทนาธรณ์, 2559) ได้กำหนดรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 รูปแบบ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซึ่งอาจจะเป็นการตัดสินใจตั้งแต่เริ่มการตัดสินใจส่วนกิจกรรม และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งอาจจะเป็นวัสดุทางสังคมหรือทางส่วนตัว 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการมีส่วนร่วมของประชาชน Cohen and Uphoff (อ้างใน กองการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2557) ได้จำแนกกลุ่มบุคคลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจำแนกออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ ผู้ที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และคนต่างชาติ

ฉนิก เลิศชาญฤทธ์ (2552) กล่าวว่าทรัพยากรวัฒนธรรมหรือมรดกวัฒนธรรมมี 2 ประเภท ได้แก่ ทรัพยากรวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หมายถึง การปฏิบัติ การแสดงออก การนำเสนอความรู้ ทักษะ รวมทั้งอุปกรณ์ วัตถุ สิ่งประดิษฐ์ และพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งชุมชน กลุ่มคน และปัจเจกบุคคล ปรากฏออกมาในรูปแบบต่างๆ 5 ประเภท ดังนี้ 1) ประเพณีมูขปาฐะและการแสดงออก รวมถึงภาษา 2) ศิลปะการแสดง 3) ข้อปฏิบัติ กฎระเบียบทางสังคม พิธีกรรม และเทศกาล 4) ความรู้และการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วยธรรมชาติและจักรวาล 5) ทักษะในฝีมือเชิงช่าง และทรัพยากรที่จับต้องได้ หมายถึงซากสิ่งของ สิ่งก่อสร้าง และวัตถุที่จับต้องและสัมผัสได้ด้วยมือ และมองเห็นด้วยตาของมนุษย์หรือเครื่องมือวิทยาศาสตร์ สิ่งเหล่านี้สัมพันธ์และเป็นตัวแทนของมนุษย์ วัฒนธรรม กิจกรรม และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบันและยังหมายความรวมถึง พิธี สัตว์ และทรัพยากรธรรมชาติที่

เกี่ยวข้องกับมนุษย์ สามารถแบ่งเป็นประเภทย่อยๆ ได้ 2 กลุ่ม คือ ทรัพยากรประเภทอยู่ติดที่ ได้แก่ ร่องรอยต่างๆ สิ่งก่อสร้าง แหล่งโบราณคดี ย่าน หรือสถานที่ เป็นต้น และ ทรัพยากรประเภทที่เคลื่อนที่ได้ ประกอบด้วย โบราณวัตถุ และสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมของมนุษย์ ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญของบางลำพู ผ้าปักชุดโขน ครอบเขียนนิวาสน์ ครอบไก่แจ้ การตีทองคำเปลว และทำธงของชุมชนวัดบวรรังสี การแทงหยวกของชุมชนวัดใหม่ อมตรส การทำข้าวต้มน้ำวันและโבלานของชุมชนวัดสามพระยา งานช่างทองหลวงย่านมัสยิดจักรพงษ์ ดนตรีไทยมูลนิธิตุริยประณีต บ้านดุริยประณีต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นฤดม ทิมประเสริฐ (2554) ได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสิทธิชุมชนในการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นทางทะเล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จในการจัดกระทำ ข้อบัญญัติท้องถิ่นทางทะเลที่สาเหตุเกิดจากปัญหาการลักลอบเข้ามาทำประมงของเรือประมงพาณิชย์ จึงนำไปสู่การจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นทางทะเล ถือเป็น การแสดงออกอย่างหนึ่งของชุมชนที่แสดงถึงการจัดการแก้ปัญหาทรัพยากรท้องถิ่นของตน โดยการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มอนุรักษ์ประมงพื้นบ้าน ผสานกับการเป็นเครือข่ายประมงพื้นบ้าน อ่าวท่าศาลา จนทำให้เกิดกิจกรรมการเรียกร้องและต่อสู้กับกลุ่มเรือประมงพาณิชย์ เกิดกิจกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่ง จากการวิจัยพบว่า มีปัจจัยหลายประการที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกชุมชน ได้แก่ 1) การดำเนินการถูกต้องตามขั้นตอนและหลักการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่น 2) จิตสำนึกและประโยชน์ร่วมกัน คนในชุมชนเห็นประโยชน์ และรวมกลุ่มกันเพราะต้องเผชิญกับปัญหาที่ซับซ้อนเกินกว่าจะกระทำด้วยบุคคลคนเดียวได้ ทุกคนประสบปัญหาเดียวกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน จากการใช้ทรัพยากรชายฝั่ง นอกจากนั้นยังมีจิตสำนึกในการพิทักษ์สิทธิชุมชน และสิทธิธรรมชาติในทางเป็นมนุษย์ เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการแก้ปัญหาาร่วมกันของชาวบ้าน 3) ผู้นำที่เข้มแข็ง มีแกนนำชาวประมงพื้นบ้านที่สนับสนุนการทำงานในทุกเรื่อง ชาวบ้านให้ความไว้วางใจ

ตลอดจนผู้นำของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ มีกฎหมายและนโยบายสนับสนุนเรื่องสิทธิชุมชนและกระบวนการมีส่วนร่วม 5) หน่วยงานต่างๆ ให้การสนับสนุน 6) สื่อมวลชนให้ความสนใจและนำเสนอปัญหาและกระบวนการขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้สังคมและผู้เกี่ยวข้อง รับรู้ 7) องค์กรพัฒนาเอกชนให้ความช่วยเหลือ และในการจัดทำข้อบัญญัตินี้ประชาชนมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือขั้นที่ 1) มีส่วนร่วมในการวางแผน 2) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) มีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ 4) มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ณัฐชยา อุ่นทองดี (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางอากาศจากหมอกควันในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกันกับการศึกษาเอกสาร ผลจากการวิจัยที่กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสารผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ ประชาชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานตามมาตรการ กิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางอากาศจากหมอกควัน แต่ไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนกับหน่วยงานรัฐ มีเพียงผู้นำชุมชนที่รับนโยบายหรือมาตรการมาร่วมวางแผนกับสมาชิกชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน/การปฏิบัติ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชากร ประกอบด้วย 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านความตระหนักและจิตสำนึก ความรู้ความเข้าใจ และการได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ 2) ปัจจัยด้านการจัดการ ได้แก่ ศักยภาพของผู้นำ และการสนับสนุนจากหน่วยงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวแปรด้านภาวะผู้นำไปบริการใช้แนวคิดของ Barbuto and Wheeler (2006) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือ การเยียวยาบาดแผลทางอารมณ์ การมีสติปัญญา การวางแผนในการโน้มน้าว และการเป็นเสมือนผู้รับใช้ขององค์กร

ตัวแปรด้านจิตสาธารณะ ใช้แนวความคิดของ บัญญานนท์ ศรีโท (2554) กล่าวว่า การมีจิตสาธารณะ ประกอบด้วย ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ด้านความรักเอื้ออาทร สามัคคี ด้านการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ปัญหาสถานการณ์ในสังคม ด้านการลงมือกระทำ และด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม

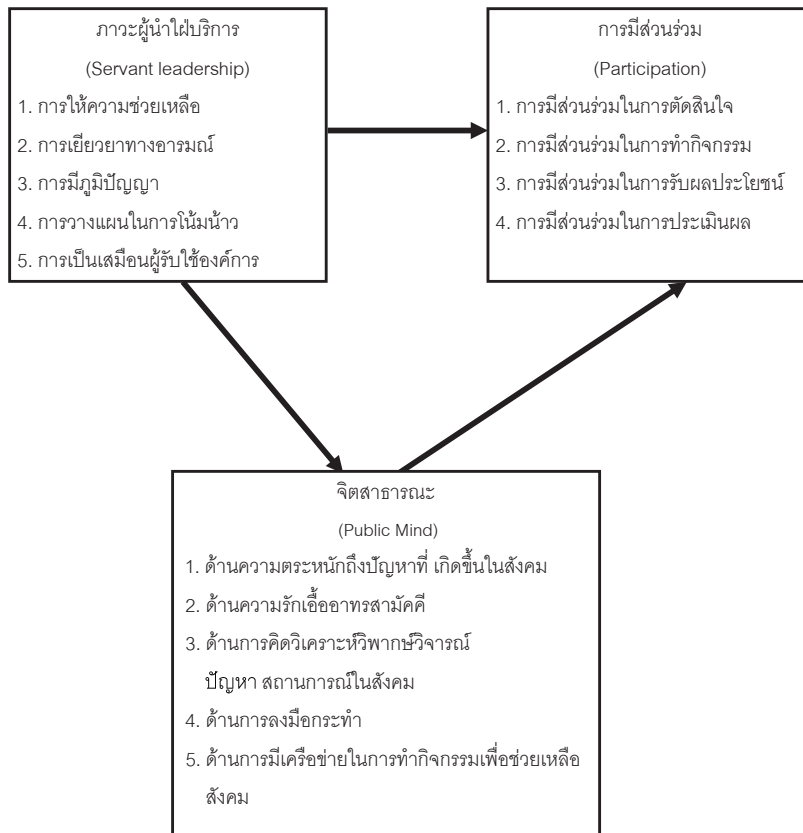
ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วม ใช้แนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980) คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซึ่ง อาจจะเป็นการตัดสินใจตั้งแต่เริ่มการตัดสินใจส่วน กิจกรรรม และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม การมี ส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการรับผล

ประโยชน์ ซึ่งอาจจะเป็นวัสดุทางสังคมหรือทางส่วนตัว และ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1. ภาวะผู้นำไปบริการและการมีจิต สาธารณะมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร ทางวัฒนธรรมของประชาชนในชุมชนบางลำพูอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 2. ภาวะผู้นำไปบริการมีผลต่อการมี จิตสาธารณะมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรทางวัฒนธรรมของประชาชนในชุมชนบางลำพู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การเก็บข้อมูล

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยการสุ่มประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้คือ ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตของประชาคมบางลำพู เขตพระนคร จากจำนวนประชากรประมาณ 17,968 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ตามวิธีของ ยามาเน่ ได้ = 392 คน จากนั้นใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างตามประเภทของประชากร วิธีนี้ทำโดยการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มๆ แล้วทำการเลือกตัวอย่างออกมาตามกลุ่มที่ได้แบ่งไว้ เช่น แบ่งประชากรออกเป็น กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบางลำพู หลังจากได้กำหนดจำนวนในแต่ละกลุ่มแล้ว ก็จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายหรือแบบระบบมาใช้อีกครั้ง (พรทิพย์ พิมลศิลป์, 2551) ผู้วิจัยมีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือด้วยคำถามแบบช่วงมาตร 5 ระดับ ทั้งสิ้น 450 ชุด และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาใช้จำนวนเป็นจำนวน 400 ชุด

การวิเคราะห์ค่า IOC ของแบบสอบถาม เพื่อพิจารณาคุณภาพของข้อคำถาม ด้านภาวะผู้นำใ้บริการ, ด้านการมีจิตสาธารณะ และด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรวัฒนธรรม มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 -1.0 ตามลำดับ

การทดสอบความค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวม การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยใช้วิธีของครอนบาค พบว่าแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยรวมอยู่ที่ 0.93 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของตัวแปรแต่ละด้าน ที่มีค่าสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .96 รองลงมาคือภาวะผู้นำใ้บริการ (SVL) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 และด้านการมีจิตสาธารณะ (PM) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 จากการศึกษาของผู้วิจัยเกี่ยวกับค่าความเชื่อมั่นแสดง

ตาราง 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

		M	SD	SLV	PM	PAR
ภาวะผู้นำใ้บริการ	SVL	3.55	0.82	1		
จิตสาธารณะ	PM	4.12	0.48	0.245**	1	
การมีส่วนร่วม	PAR	3.38	0.83	0.545**	0.285**	1

หมายเหตุ N=400, ** ststistic significant (P<0.01)

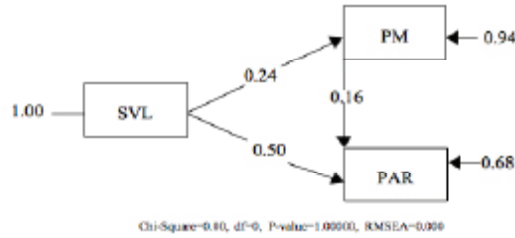
ว่าแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ดีมาก

ผลการวิจัย

จากตาราง 1 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือภาวะผู้นำใ้บริการ (SVL) กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR) มีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.545 มีความสัมพันธ์กันระดับสูง รองลงมาคือ ตัวแปรด้านการมีจิตสาธารณะ (PM) กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.285 มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ และ ตัวแปรด้านภาวะผู้นำใ้บริการ (SVL) กับตัวแปรด้านการมีจิตสาธารณะ (PM) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ เท่ากับ 0.245 มีค่าความสัมพันธ์ระดับต่ำเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าภาวะ

ผู้นำใ้บริการ (SVL) การมีจิตสาธารณะ (PM) กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR) ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1

ในการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยวิธีการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ของภาวะผู้นำใ้บริการและการมีจิตสาธารณะที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม จากผลการคำนวณอิทธิพลทางตรง (Direct effect) อิทธิทางอ้อม (indirect effect) และผลรวมอิทธิพล (total effect) จากโมเดลเส้นทางความสัมพันธ์ของตัวแปร เพื่อดูอิทธิพลทางตรง (DirectEffect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect: IE) และผลรวมอิทธิพล (Total Effect: TE) สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังภาพที่ 2

ภาพ 2 สัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างปัจจัยด้านปัจจัยที่สังเกตได้

เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางอิทธิพล ตามภาพ 4 พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำผู้บริหาร (SVL) การมีจิตสาธารณะ (PM) มีอิทธิพลโดยรวมต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR) เป็นคำตอบที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 2 ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดเส้นทางอิทธิพลได้ตามตารางที่ 2

อยู่ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สัดส่วนของความแปรปรวนที่สามารถถูกอธิบายได้มีค่าเท่ากับ 0.316 ($R^2 = 0.316$) ซึ่งหมายความว่าร้อยละ 31.6 ของค่าความแปรปรวนในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR) สามารถถูก อธิบายและทำนายโดยปัจจัยด้านภาวะผู้นำผู้บริหาร

ตาราง 2 ชุดของค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างปัจจัยที่สังเกตได้

ETA	KSI → ETA	ETA → ETA	DE	IE	TE	R ²	t
PM ¹	SVL → PM		0.242**		0.242**	0.0583	4.965
PAR ²	SVL → PAR		0.499**	0.040**	0.539**	0.316	11.680
		PM → PAR	0.164**		0.164**		

หมายเหตุ ** t values ≥ 2.576 มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ = 0.01 (p < 0.01)

¹ และ ² คือ ตัวแปรที่ถูกทำนาย

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำผู้บริหาร (SVL) มีอิทธิพลทางตรง (DE) ต่อการมีจิตสาธารณะ (PM) เท่ากับ 0.242 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลโดยรวม (TE=0.242) อยู่ในระดับต่ำเช่นเดียวกัน สัดส่วนของความแปรปรวนที่สามารถถูกอธิบายได้มีค่าเท่ากับ 0.0583 ($R^2 = 0.0583$) ซึ่งหมายความว่าร้อยละ 5.83 ของค่าความแปรปรวนในการมีจิตสาธารณะ (PM) สามารถถูกอธิบายและทำนายโดยปัจจัยด้านภาวะผู้นำผู้บริหาร และปัจจัยด้านภาวะผู้นำผู้บริหาร (SVL) มีอิทธิพลทางอ้อม (IE) ต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR) โดยผ่านทาง การมีจิตสาธารณะ (PM) ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR) สามารถรวมผลค่าอิทธิพลได้ (SVL → PAR + PM → PAR) เท่ากับ 0.703 ซึ่ง

เพื่อทำการอธิบายความสอดคล้องและมีอิทธิพลต่อกันของตัวแปรทั้งสามด้านมีรายละเอียดตัวแปรดังนี้

- SVL_1 แทน การให้ความช่วยเหลือ
- SVL_2 แทน การเยียวยาบาดแผลทางอารมณ์
- SVL_3 แทน การมีสติปัญญา
- SVL_4 แทน การวางแผนในการโน้มน้าว
- SVL_5 แทน การเป็นเสมือนผู้รับใช้ขององค์กร
- PM_1 แทน ความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
- PM_2 แทน ความรัก เอื้ออาทร สามัคคี
- PM_3 แทน การคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ สังเคราะห์ ถึงสถานการณ์ในสังคม
- PM_4 แทน การด้านการลงมือกระทำ หรือร่วมมือกันในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม
- PM_5 แทน การมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อ

	ช่วยเหลือสังคม								
PAR_1 แทน	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในส่วนกิจกรรมและการดำเนินกิจกรรม								สัมประสิทธิ์ของความผันแปรเท่ากับ 0.377, 0.512,-0.260 ตามลำดับ โมเดลที่ 3 นี้ สามารถทำนายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ในภาพรวมได้ ร้อยละ 48.7 จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Regression) ในรายละเอียดในภาพรวมและรายองค์ประกอบย่อย พบว่าไม่จำเป็นต้องใช้ตัวแปรย่อยทุกตัวของภาวะผู้นำไฟบริการ (SVL) และ การมีจิตสาธารณะ (PM) เพื่อการประเมินอิทธิพลที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการ
PAR_2 แทน	การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม								
PAR_3 แทน	การมีส่วนร่วมในรับผลประโยชน์ซึ่งอาจเป็นวัสดุ ทางสังคมหรือทางส่วนตัว								
PAR_4 แทน	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการมีส่วนร่วมของประชาชน								

ตาราง 3 การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

Variable	Model 1			Model 2			Model 3		
	B	SE B	β	B	SE B	β	B	SE B	β
SVL_2	0.527	0.037	0.581	0.392	0.036	0.432	0.377	0.036	0.415
PM_3							0.512	0.048	0.464
PM_4				0.417	0.044	0.378	-0.260	0.055	-0.187
R ²	0.337			0.458			0.487		
R ² change	0.337			0.121			0.029		
F for change in R ²	202.447			88.658			22.042		

หมายเหตุ: Dependent Variable คือ PAR

Enter Variable คือ SVL_1, SVL_2, SVL_3, SVL_4, SV_L5, PM_1, PM_2, PM_3, PM_4, PM_5

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ได้ผลดัง ตาราง 3 สามารถอธิบายได้ว่า ในโมเดลที่ 1 มีองค์ประกอบย่อยของ SVL เพียงตัวเดียวเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กันกับ PAR คือ SVL2 มีค่าสัมประสิทธิ์ของความผันแปรเท่ากับ 0.527 มีค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปรเท่ากับ 0.581 สามารถทำนายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ในภาพรวมได้ ร้อยละ 33.7 ในโมเดลที่ 2 มีองค์ประกอบย่อยจำนวน 2 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กันกับ PAR คือ SVL_2 , PM_4, มีค่าสัมประสิทธิ์ของความผันแปรเท่ากับ 0.392 และ 0.417 มีค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปรเท่ากับ 0.432 และ 0.378 ตามลำดับ สามารถทำนายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมในภาพรวมได้ ร้อยละ 45.8 ในโมเดลที่ 3 มีองค์ประกอบย่อยจำนวน 3 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กันกับ PAR คือ SVL_2, PM_3, PM_4 มีค่า

อนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR) ในมุมมองแยกตามองค์ประกอบย่อย

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ มี 3 ตัวแปร ประกอบด้วย

1. ตัวแปรด้านภาวะผู้นำไฟบริการ (SVL)
2. ตัวแปรด้านการมีจิตสาธารณะ (PM)
3. ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยจะสร้างและพัฒนาขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยลักษณะคำถามจะเป็นคำถาม

ปลายปิด โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นความคิดเห็นด้านภาวะผู้นำใฝ่บริการ ส่วนที่ 3 ประเมินระดับความคิดเห็นด้านการมีจิตสาธารณะ ของประชาชนในประชาคมบางลำพู ส่วนที่ 4 เป็นประเมินความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม โดยมีค่าความเชื่อมั่นครอนบาคของแบบสอบถามอยู่ที่ 0.925

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ทั้งในภาพรวมและแยกตามองค์ประกอบย่อย พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สรุปได้ว่าภาวะผู้นำใฝ่บริการ (SVL) การมีจิตสาธารณะ (PM) กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR) ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1 จากค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง และ ค่าสัมประสิทธิ์ของอิทธิพลระหว่างปัจจัยที่สังเกตได้ การศึกษาทั้งสามปัจจัย สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำใฝ่บริการ (SVL) การมีจิตสาธารณะ (PM) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยด้านภาวะผู้นำใฝ่บริการ (SVL) มีอิทธิพลโดยตรงต่อการมีจิตสาธารณะ (PM) และปัจจัยด้านภาวะผู้นำใฝ่บริการ (SVL) มีอิทธิพลโดยอ้อมโดยผ่านทาง การมีจิตสาธารณะ (PAR) ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR) เป็นการยอมรับสมมติฐานข้อที่ 2 จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อทำการอธิบายความสอดคล้องและมีอิทธิพลต่อกันของตัวแปรทั้งสามด้าน คือ ภาวะผู้นำใฝ่บริการ (SVL) การมีจิตสาธารณะ (PM) และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR) ในรายละเอียดในภาพรวมและรายองค์ประกอบย่อย พบว่าไม่จำเป็นต้องใช้ตัวแปรย่อยทุกตัวของภาวะผู้นำใฝ่บริการ (SVL) และ การมีจิตสาธารณะ (PM) เพื่อการประเมินอิทธิพลที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR)

จากผลการศึกษาวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบกับผลงานวิจัยของ นฤตม ทิมประเสริฐ (2554) นฤตม ทิมประเสริฐ (2554) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกชุมชน ได้กล่าวถึงการ

ที่ประชาชนจิตสำนึกและประโยชน์ร่วมกันจากการใช้ทรัพยากรชายฝั่ง มีผู้นำที่เข้มแข็ง มีแกนนำชาวประมงพื้นบ้านที่สนับสนุนการทำงานในทุกเรื่อง ชาวบ้านให้ความไว้วางใจ ตลอดจนผู้นำของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในการจัดทำข้อบัญญัตินี้ประชาชนมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือขั้นที่ 1) มีส่วนร่วมในการวางแผน 2) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) มีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ 4) มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และ งานวิจัยของ ณัฐชยา อุ่นทองดี (2556) กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสารผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ ประชาชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงาน ตามมาตรการ/กิจกรรม ในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางอากาศจากหมอกควัน แต่ไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนกับหน่วยงานรัฐ มีเพียงผู้นำชุมชนที่รับนโยบายหรือมาตรการมาร่วมวางแผนกับสมาชิกชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน/การปฏิบัติ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชากรประกอบด้วย 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านความตระหนักและจิตสำนึก ความรู้ความเข้าใจ และการได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ 2) ปัจจัยด้านการจัดการ ได้แก่ ศักยภาพของผู้นำ และการสนับสนุนจากหน่วยงาน ซึ่งมีผลไปในทางเดียวกันกับการวิจัยฉบับนี้ที่ว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำใฝ่บริการ (SVL) การมีจิตสาธารณะ (PM) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (PAR) ซึ่งงานวิจัยทั้งสามเรื่องนี้ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำ การมีจิตสาธารณะ จิตสำนึกที่ดีของประชาชน มีผลทำให้เกิดความสำเร็จในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอย่างชัดเจน

สรุปได้ว่าจากผลการศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของภาวะผู้นำใฝ่บริการและจิตสาธารณะ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ชุมชนบางลำพู กรุงเทพมหานคร ตามขั้นตอนและหลักการวิเคราะห์ค่าทางสถิติแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำใฝ่บริการและจิตสาธารณะ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. บทบาทของผู้นำชุมชน นอกจากมีภาวะผู้นำให้บริการแล้ว ยังควรความมุ่งมั่นที่จะสร้างและกระตุ้นจิตสำนึกให้กับคนในชุมชน ให้มีความตระหนักและห่วงแหนในทรัพยากรทางวัฒนธรรมภายในชุมชน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างพื้นฐานสะท้อนถึงมาตรฐานทางศีลธรรม มีวิสัยทัศน์และความซื่อตรง ทำให้สมาชิกในชุมชนได้มองเห็นทิศทาง

การพัฒนา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุน ผสมผสานกับการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนได้ต่อไป

2. มีการส่งเสริมเรื่องของแรงจูงใจในการร่วมมือกันของสมาชิกชุมชน โดยการกระตุ้นเตือนและปลูกฝังแนวคิด ว่าทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากร และมีส่วนได้รับประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านี้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

เอกสารอ้างอิง

- บุญญานันท์ ศรีโท, 2554. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิก ครอบครัวอาสา มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว. วิทยานิพนธ์ สาขาพัฒนาสังคม ศศ.ม. (พัฒนาสังคม), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนิก เลิศชาญฤทธ์. 2552. การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ ; คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐชยา อุ่นทองดี. 2556. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางอากาศ จากหมอกควันในจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นฤตม ทิมประเสริฐ. 2554. กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสิทธิ ชุมชนในการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นทางทะเล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ท่าศาลาจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประชาคมบางลำพู. 2554. ประชาคมบางลำพู. กรุงเทพมหานคร.
- พิพัฒน์ นนทนาธรณ์. 2558. อิทธิพลของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานธนาคารออมสิน. *วารสารสยามคนกวีชัย สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์*.
- มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2553. จิตสาธารณะ. (Online) www.academic.nu.ac.th 20 มีนาคม 2559.
- สมเกียรติ ดันติวังศ์วานิช. 2550. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาชนในชุมชนเขตลาดกระบัง. วิทยานิพนธ์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555-2559. *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559*. กรุงเทพมหานคร.

References

- Banglumpoo Community. 2011. *Banglumpoo Community*. Bangkok (In Thai).
- Boonyanon Sritoh, 2554. *Factors relating levels of public mind of volunteer family members, Family Network Foundation*. Thesis Social Development and Administration M.A. (Social Development), Kasetsart University (In Thai).
- Burns, J. 1978. *Leadership*. New York: Harper Row.
- Justin A. Irving and Jeffrey A. Matteson. 2004. Servant versus Self-Sacrificial Leadership: A Behavioral Comparison of Two Follower-Oriented Leadership Theories. *International Journal of Leadership Studies*, Vol. 2 Iss. 1, 2006, pp. 36-51.
- Larry C. Spears, Michele Lawrence. 2002. *Focus on Leadership: Servant- Leadership for the Twenty-First Century*. New York: Willy&Sons Inc.
- Loehlin, J. C. (1987, 1992, 2004). *Latent variable models: An introduction to factor, path, and structure analysis*. 4th ed. NJ: Lawrence Erlbaum.
- Myrlie Evers and Willaim Former President. SERVANT-LEADERSHIP: LOVE, HONOR, AND COURAGE. *The International Jomal of Servant-Leadership*. 2007(3), 95-106.
- Naresaun University. 2010. *Public Mind*. (Online) <http://www.academic.nu.ac.th> 20 March 2016 (In Thai).

- Office of the National Economic and Social Development Board. 2012-2016. *Summary of the National Economic and Social Development plan vol.11 (2012-2016)*. Bangkok (In Thai).
- Phiphat Nonthanathorn. 2015. Influences of Socially Responsible Leadership and Organizational Citizenship Behavior on CSR Activities Participation of Employees of Government Saving Bank. *Journal of the Association of Researchers*. (In Thai).
- Robert Greenleafe, WHO IS THE SERVANT LEADER. *The International Journal of Servant-Leadership*. 2007(3), 27.
- Somkiat Tantiwongwanich. 2007. *Participation in Activity Organization of Ladkrabang People*. Thesis, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang (In Thai).
- Thanik Lertchanrit. 2552. *Cultural Resource Management*. Bangkok; Faculty of Archaeology, Silpakorn University (In Thai).